

Finnish Association for Infant Mental Health – Pirpana ry
Jäsenkirje 1/2012, syyskuu 2012

Tampereella 4.9.2012

Terveiset uudelta puheenjohtajaltanne

Hyvät Pirpanalaiset,

Kirjoittaessani teille tätä tervehdystä Pirpanan uutena puheenjohtajana syksyn ensimmäiset merkit ovat jo ilmassa. Pihakoivuun ovat ilmestyneet ensimmäiset keltaiset lehdet, illat pimenevät ja sade ropisee ikkunoihin. Mukavan kesän jälkeen on taas aika asettua arkisempiin puuhiin. Viime keväänä Merja-Maaria Turunen päätti pitkäaikaisen ja ansiokkaan taipaleensa Pirpanan puheenjohtajana. Viimeisen kymmenen vuoden aikana Merja-Maaria on luotsannut Pirpanaa hyvään suuntaan niin Suomessa kuin kansainvälisessä yhteistyössäkin. Haluakin kiittää Merja-Maariaa sekä omasta että Pirpanalaisten puolesta siitä kaikesta työstä, jonka olet tehnyt näiden vuosien aikana Pirpanan hyväksi. Jäsenkirjeestä löydätte myös Merja-Maarian tervehdyksen teille kaikille.

Tässä vaiheessa voisin kertoa uudemmille Pirpanan jäsenille - ja miksei vanhemmillekin - jotain itsestäni. Olen ollut mukana Pirpanan johtokunnassa vuodesta 2008 lähtien, joista kaksi viimeistä vuotta toimin johtokunnan sihteerinä. Olen koulutukseltani lastenpsykiatrian erikoislääkäri ja työskentelen Tampereen yliopistollisen sairaalan Perhe- ja pikkulapsipsykiatrian yksikössä. Kliinisen työn lisäksi teen tutkimustyötä ja väittelin keväällä 2009 keskoslapsen vanhemmuuteen liittyvästä aiheesta. Tällä hetkellä tosin olen kotona oman 10 kuukauden ikäisen pikku-pirpanani kanssa. Monen lastenpsykiatrian klinikassa vietetyn työteliään vuoden jälkeen olen nauttinut äitiydestä ja arjen pienistä iloista ja suruista Aava-tyttäreni kanssa.

Toukokuussa pidetyssä Pirpanan vuosikokouksessa johtokunta uudistui myös muutoin puheenjohtajan vaihtumisen lisäksi. Erovuorossa olleiden Merja-Maaria Turusen ja Tuija Fontellin tilalle johtokuntaan valittiin psykologi Anne Lukkarila Vantaalta ja lastenpsykiatri Marja Sutela Helsingistä. Yhdistyksen uudeksi sihteeriksi valittiin johtokunnassa syksystä 2010 ollut sosiaaliohjaaja Liisa Alarto Helsingistä ja taloudenhoitajaksi th Tuija Jouhki Helsingistä. Uuden johtokunnan voimin pyrimme jatkossakin tarjoamaan teille mielenkiintoisia ja edullisia koulutuksia sekä myös muuta mukavaa toimintaa. Vanhan hyväksi koetun toiminnan jatkamisen lisäksi, toivomme, että voisimme tuoda Pirpanaan myös jotain uusia tuulia. Olemmekin innolla käynnistäneet jo aiemmin mielessä olleen Pirpanan nettisivujen uudistamisen. Työ on hyvässä vauhdissa yhdistyksen nettivastaavan Kaisa Humaljoen ja sihteerin Liisa Alarton johdolla.

Ja sitten suunta syksyyn ja tulevaan koulutukseen...

Perjantaina 30.11.2012 Pirpana järjestää Helsingissä koulutuksen ”Fokus vanhemmuuden ytimeen: mentalisaatiokyvyn merkitys ja vahvistaminen varhaisessa vanhemmuudessa”. Kouluttajana varhaislapsuuden psykiatrian dosentti Marjukka Pajulo Turusta. No mitä se mentalisaatiokyky oikein tarkoittaa, saattaa joku teistä miettiä. Mentalisaatiokyky kuvaa vanhemman kykyä tunnistaa, pohtia ja ymmärtää sekä omia että vauvansa tunteita ja kokemuksia. Mentalisaatiokyvyn merkitys

vanhemman ja lapsen välisessä vuorovaikutuksessa sekä lapsen kehityksessä on korostunut viimeisen kymmenen vuoden aikana sekä kliinisessä että tutkimustyössä. Kun vanhempi kykenee paremmin ymmärtämään itseään ja lastaan, tulee maailmasta lapselle turvallisempi paikka. Nyt teillä kaikilla on oiva tilaisuus päästä päivittämään tietojanne tästä mielenkiintoisesta aiheesta, joten merkitkää päivämäärä varatuksi jo kalenteriinne. Tarkempi ohjelma tulee syyskuun aikana.

Iloisia syyspäiviä teille kaikille ja nähdään koulutuspäivillä!

Reija Latva
Pirpana ry:n puheenjohtaja

TUULISPÄÄ

*Se puitten läpi rynnistää
ja pensaaseen kun kiinni jää
tai takkupesään tukassa
se surisee ja turisee
kuin pörriäinen kukassa –*

*ja äkisti talon nurkkia
se rämistää
kuin peltipurkkia
ja savupiippuun kiinni jää!*

*Silloin talo hujeltaa
koko talo ujeltaa
että kaikki sen kuulee
kun meillä tuulee!
kun meillä tuulispää
läpi talon viheltää!*

(Kirsi Kunnas, 1991)

31.8.2012

Aiemman puheenjohtajan Merja-Maaria Turusen tervehdys:

Rakkaat Pirpanalaiset!

Yli 10 vuottani Pirpanan puheenjohtajana kanssanne on ollut tapahtumarikasta. Pirpana on kasvanut valtakunnallisestikin merkittäväksi moniammatilliseksi yhdistykseksi. Vauvaperhetyö ja pienten lasten psykiatrinen hoito ovat kehittyneet ja ne ovat osa palvelujärjestelmäämme. On koulutettu peruspalveluihin varhaista vuorovaikutusta tukevia työntekijöitä VAVU- ohjelmassa, varhaisen vuorovaikutuksen terapiakoulutus on hyväksytty psykoterapioiden piiriin. Kansainvälisestikin arvostettua tutkimustyötä on runsaasti.

Vauvaperhetyön organisoituminen on löytänyt erilaisia malleja, joissakin paikoissa se toteutetaan kunnallisena toimintana, toisaalla se on osa erikoissairaanhoidon. Organisaatiouudistuksissa ja tulevaisuuden palvelujärjestelmän muutoksissa vauvaperheiden palvelut ovat erityisen haavoittuvia, sillä ne eivät välttämättä istu suoraan perinteiseen palveluvalikkoon. Toimimme laajassa verkostossa mm lastenpsykiatrian erikoissairaanhoidon, aikuispsykiatrian erikoissairaanhoidon, lastentaudit ja synnytysosastot, lastensuojelu, päivähoito ja tärkeimpänä neuvola ja perusterveydenhuolto. Varhaisen vuorovaikutuksen osaamista pitää olla kaikissa edellä mainituissa toiminnoissa. Aina kun organisaatiot muuttuvat, rajapinnoilla olevat toiminnot ovat helpoimmin uhattuna, ne koetaan rönsyinä.

Alkuaikojen vahvaa kasvua ei nyt ole näköpiirissä. Ruotsissa vauvaperhetyö on kokenut vahvan taantuman, jossa työryhmiä on lakkautettu. Jäljellä olevat työskentelevät kovien tulostavoitteiden alla, jonne aikaa vaativaa, paljon kotikäyntejä ja ripeää tilanteeseen puuttumista edellyttävä toiminta istuu huonosti. Meillä palveluita on kyllä tarjolla, mutta huolena on työntekijöiden saatavuus ja taloustilanteen huono kehitys, joka nakertaa palveluita samalla kun perheitten tilanteet vaikeutuvat ja tuen tarve kasvaa.

Uskon vahvasti Pirpanalaisten osaamiseen, innostukseen ja luovuuteen. Sen olen kokenut kerta toisensa jälkeen yhteisissä koulutustilaisuuksissamme ja upeassa suomalaisten edustuksessa WAIMH:n kongresseissa, viimeksi keväällä Etelä-Afrikassa Kap kaupungissa. Pirpanalaiset ovat vahvasti sekä käytännön kliinisessä työssä, tutkimuksessa että menetelmien ja palveluiden kehittämisessä mukana. Päivi Kaukosen johdolla on Sosiaali- ja terveysministeriössä kehitetty arviointilomakkeistoa pienille lapsille ja se on yksi askel eteenpäin kun mielenterveyspalveluiden tarvetta määritellään.

Pirpanan ydin on aina ollut mielestäni valmius asettua vuorovaikutukseen, kuunnella ja aistia herkästi vauvan ja äidin ilmaisuja ja tarpeita, iloita yhdessä. Noihin merkityksellisiin kohtaamisiin liittyy valtavaa intensiteettiä, kaikkien aistien aktiivisuutta. Kun saa astua vanhemman ja vauvan taikapiiriin sisälle, kokemus on aina yhtä ihmeellinen ja askeleitaan täytyy myös varoa, olla tietoinen mitä on tekemässä. Tarvitaan koulutusta, kokemusta ja työnohjausta. Silloin tulee näkyviin vauvojen ja vanhempien kanssa tehtävän työn tehokkuus: millään mielenterveystyön alueella ei niin lyhyessä ajassa ole mahdollista saavuttaa niin suurta ja kauaskantoista muutosta kuin vauvatyössä on mahdollista. Ja miten hirmuisia voivat seuraukset olla, jos ongelmiin ei puututa.

Pipanakaudellani vaihdoin myös työpaikkaa suuresta Helsingistä pienempään Porvoon sairaanhoitoalueeseen, jossa n. 30 vuotta sitten aloitettiin vauvaperhetyö Suomessa. Samalla olen tutustunut Porvoon ohella pienten ruotsinkielisten maaseutukuntien elämään, jossa perheiden palveluista on myös huolehdittava.

Pirpana-vuosien aikana oman elämäni kannalta tärkein asia on tietysti ollut ensimmäisen lapsenlapsen syntymä. Pienestä vauvasta on kasvanut aktiivinen Voitto-poika, jonka elämään nyt kuulun. Lähestyviin eläkepäiviin olen varannut hänelle ihan oman tilan. On myös ihanaa nähdä, miten oma lapsi elää vanhemmuuden onnea ja arkea.

Viime vuosikokouksessa luovutin puheenjohtajuuden Reija Latvalle, joka on johtokunnassa jo toiminut ansiokkaasti sihteerinämmen. Reijan asiantuntevissa käsissä puheenjohtajuus sujuu hienosti ja hän on Tampereella myös lähellä WAIMH:n toimistoa. Puheenjohtaja tarvitsee johtokunnan lisäksi jäsenistön aktiivisuutta ja ideoita, jotta Pirpanan tavoitteita voidaan viedä eteenpäin. Pidetään Pirpanastamme hyvää huolta.

Kiitän teitä kaikkia hyvästä yhteistyöstä ja toivotan Pirpanalle menestystä!

Merja-Maaria Turunen

Johtokunta esittäytyy, vuorossa th Kaisa Humaljoki

Hei Pirpanalaiset,

olen Pirpanan hallituksen jäsenenä nyt toista vuotta. Vastuualueenani ovat Pirpanan nettisivut, joita olemme parhaillaan uudistamassa. Tavoitteenamme on ajanmukaiset, selkeät ja informatiiviset sivut. Otamme ideoita vastaan!

Olen koulutukseltani terveydenhoitaja sekä kriisi- ja traumapainotteinen erityistason perheterapeutti. Työkokemukseni koostuu terkkarin työn eri sektoreista, painottuen neuvolatyöhön. Viimeiset neljä vuotta olen toiminut Vantaalla mielenterveys- ja päihdetyön kehittämishankkeissa. Hanketyössä olen ollut mm. mukana kehittämässä vauvojen ja äitien yhteistä Depressiokoulu -ryhmää ns. Iloa varhain -ryhmää, jossa tuetaan varhaista vuorovaikutusta, ennaltaehkäistään sekä hoidetaan äitien masennusta. Olemme myös kehittäneet peruspalveluissa tapahtuvaa pikkulapsiperheiden vanhempien mielenterveys- ja päihdetyötä. Perheterapeutin vastaanottotyötä olen parhaillaan aloittelemassa.

Työssäni olen aina pitänyt erityisesti vauvojen ja pienten lasten kanssa työskentelystä. Tuhiseva, pieni ja hyväntuoksuinen vauva on vain niin ihana! Ja jotta tuo pieni ihminen voisi hyvin, on hänellä oltava turvalliset ja rakastavat vanhemmat. Se onkin ollut työni raskaimpia puolia, jos jostakin syystä vanhemmilla ei ole ollut mahdollisuutta tai kykyä toimia lapselleen riittävän hyvänä vanhempana. Haluankin olla sen vuoksi mukana Pirpanan toiminnassa kehittämässä pienten vauvojen ja heidän vanhempien mahdollisuuksia toimia rakastavina vanhempina omille pienokaisilleen.

Tsemppiä jokaiselle Pirpanan jäsenelle tärkeässä työssä vauvaperheiden hyväksi!

Terkuin Kaisa Humaljoki

Johtokunta esittäytyy, vuorossa el Marja Sutela

Tervehdys Espoosta! Olen Marja Sutela, uusi Pirpanan johtokunnan jäsen. Minut valittiin johtokuntaan tämän vuoden kesäkuussa. Olen koulutukseltani lastenpsykiatrian erikoislääkäri ja viimeisten neljän vuoden aikana olen työskennellyt osastonlääkärinä HYKS pienten lasten psykiatrisen klinikan Jorvin pienten lasten psykiatrisella vastaanotolla Espoossa.

Pienet lapset ovat aina olleet lähellä sydäntäni. Opiskelin ensin sairaanhoitajaksi ja jo tuolloin hakeuduin töihin somaattisesti sairaiden pienten lasten osastolle. Lääkäriksi valmistumisen jälkeen työskentelin terveyskeskuslääkärinä ja kiinnostukseni pienten lasten mielenterveysongelmiin virisi äitiys- ja lastenneuvolatyössä. Varsin nopeasti koin pärjääväni lasten somaattisen kasvun ja kehityksen seurannassa, mutta psyykkisen kasvun ja kehityksen seuraamiseksi minulla ei ollutkaan riittäviä keinoja, ei niiden havaitsemiseen, eikä puheeksiottamiseen. Näinpä päätin opiskella lisää, päädyin lastenpsykiatrialle - ja tuolla opintiellä olen vieläkin :)

Tällä hetkellä opiskelen työni ohella erityistason varhaislapsuuden vuorovaikutuspsykoterapeutiksi. Minua on aina kiinnostanut varhainen puuttuminen ja toisaalta myös riittävän varhaisen ja riittävän tukevan avun ja hoidon tarjoaminen. Aikuispsykiatrialla työskentely vahvasti ajatusta. Kuinka monella aikuispotilaalla olikaan ollut pulmia jo varhaislapsuudesta lähtien! Ja kuinka moni heistä oli juuri tulossa vanhemmaksi tai jo oli pienten lasten vanhempia ja omien ongelmiansa lisäksi miettivät niiden vaikutusta lapsiinsa!

Toivon johtokuntatyöskentelyn avulla voivani edelleen edistää pienten lasten mielenterveyttä.

Kaunista ja kuulasta syksyä kaikille arjen aherrukseen,

Marja Sutela